

verblind door universalisme

© Yves Decock
ISBN 9789464186987
1/1/2021

VERBLIND DOOR UNIVERSALISME

Yves Decock

Inhoud

CONCLUSIE.....	6
1. INLEIDING.....	9
1.1. Opgang en Ondergang van het Vrije Westen	9
1.2. Drie Populismen ; Drie Leidculturen.....	14
1.3. Vrijheid versus Gelijkheid.....	16
2. DE TERUGKEER VAN DE GEOPOLITIEK	22
2.1. China.....	22
2.2. USA	25
2.3. Fragiele Staten	27
2.4. Europa – een noodzaak.....	27
3. EEN LEEMTE IN HET HART VAN DE LIBERALE POLITIEKE FILOSOFIE	30
3.1. Staten zonder volkeren	30
3.2. Het nationalisme als positief historisch gegeven.....	31
3.3. Nationaliteit zonder territorium ?	40
4. CONSEQUENTIES	43
4.1. Europa, een noodzaak.....	43
4.2. Hoe het Westen tegen dictaturen aankijkt.	50
4.3. De fragiliteit van (nieuwe) staten.	55
4.4. Tot inkeer gekomen ?	62
4.5. Een wereldregering.....	63

5. PLURALISME VERSUS DE HOMOGENITEIT VAN HET VOLK.....	65
5.1. Het Volk.....	65
5.2. Het Volk, de Samenleving en het Algemeen Belang	66
5.3. De Liberale Oplossing	68
6. HET VOLK ALS DE VIJAND.....	77
6.1. Populisme in de USA.....	77
6.2. Scheiding Der Machten	80
6.3. De Rechters tegen het Volk	81
6.4. Bescherming van Minderheden	84
7. LIBERALE IDEOLOGIE : HET INDIVIDU ZONDER CULTUUR	87
7.1. Inleiding.....	87
7.2. Twee Europese Leidculturen	89
7.3. Vrijheid van beweging van personen in Europa.....	90
7.4. Vluchtelingen.....	92
7.5. Verbod op gegevensverzameling op raciale, etnische of culturele basis	96
7.6. Het multiculturele model : gescheitert, a failure, un échec	99
7.7. De Islam : een godsdienst zoals alle andere ?	105
BIBLIOGRAFIE	111

CONCLUSIE

Na de finale overwinning van het liberalisme over het communisme in 1989 werden wereldwijd grenzen gesloopt en veranderde de hele wereld in één grote, open ruimte. Na de toetreding van China tot de WHO in 2001 verhuisde een groot deel van de productie van het Westen naar China. Vanaf 2004 stroomden migranten uit Oost-Europa het Verenigd Koninkrijk binnen en een paar jaar later ook de andere landen van de Europese Unie. Op een periode van twintig jaar explodeerde de internationalisatie van de productie en handel. Als gevolg van de financiële crisis van 2008 zochten ook werklozen uit het zuiden van Europa hun toevlucht in de meer noordelijk gelegen landen en opnieuw vormde het Verenigd Koninkrijk hun favoriete eindbestemming. Ondertussen stroomden ook vluchtelingen uit Afghanistan, Syrië en Irak Europa binnen, met een absolute piek in 2015. Een populistisch filosofisch mengsel van vrije marktdenken, een vermeende morele plicht tot internationale solidariteit en een dosis mensenrechtenideologie vormden de intellectuele onderbouw voor deze bewegingen.

Mensen die zich niet langer thuis voelden in deze grote open ruimte zagen in de ontwikkelingen slechts een door een progressieve elite georganiseerde chaos. De universalistische laissez-faire filosofie werd ontmaskerd als alibi voor politiek plichtsverzuim en fatalisme. Deze mensen hadden behoefte aan een Orde en een Structuur die hen kon beschermen en verdedigen en waarbinnen ze hun vrijheid konden beleven.

Sommigen grepen daarbij terug naar oude taxonomieën waarin racisme, anti-semitisme, en oude religieuze categorieën de hoofdrol speelden. Rigide definities van goed en kwaad; oude religies vol schuld en boete en blinde onderwerping aan goddelijke geboden; het harde onderscheid tussen het mannelijke en het vrouwelijke; het belang van het traditioneel gezin en de patriarchale as daarbinnen. Al deze concepten uit het verleden werden opgeblonken als reactie op de universalistische elitaire filosofie.

Anderen daarentegen proberen Orde en Structuur te creëren via de herwaardering van moderne discriminaties waarin de natiestaat een centrale rol speelt en ten volle de controle terug neemt en krijgt over haar grenzen en in het bijzonder over wie die mag overschrijden. Een duidelijk onderscheid tussen de burger en de niet-burger ; burgerschap op basis van taal; controle over wie toegang tot het grondgebied verkrijgt ; een fair loon in overeenstemming met inspanning en competentie; wel afgewogen ethische keuzes in functie van de levenskwaliteit van het individu, staan daarbij centraal.

In dit essay verdedigen we voluit dat de populistisch-universalistische traditie van open grenzen tijdelijk moet bevroren worden en dat de oplossing moet liggen in een moderne herwaardering van de natiestaat en niet in een reactionaire vlucht naar oude oplossingen. Centraal staat de natiestaat. Historisch vormt die de horizon waarbinnen twee grote realisaties van het Westen tot stand kwamen : de liberale democratie en de welvaartstaat. Ook in de geglobaliseerde wereld zal de natiestaat het referentiepunt bij uitstek blijven.

Wie irrelevante tegenstellingen tussen groepen van mensen opklopt doet aan populisme. Wie relevante tegenstellingen tussen mensen negeert bezondigt zich aan simplisme.

Brussel, 1 januari 2021

1. INLEIDING

1.1.Opgang en Ondergang van het Vrije Westen

Anno 2020 staat het Vrije Westen, de op ideologie gebaseerde virtuele unie van Europa, de Verenigde Staten en een aantal andere landen zoals Canada, Australië, Japan en Zuid-Korea, onder druk. Haar idealen liggen onder vuur en ze lijkt niet langer zeker van haar eigen sterkte. Hoe is het zover kunnen komen ? In 1989 leek haar overwinning nochtans nagenoeg totaal. Na decennia van Koude oorlog met het Communistisch blok, en na mislukte pogingen van Michael Gorbatsjov om de Sovjet Unie te hervormen viel de Berlijnse Muur die het Oosten en het Westen tot dan netjes gescheiden hield. Iets later stortte het communistisch systeem ineen en viel de Sovjet-Unie uiteen. Het Westen zag in deze gebeurtenissen de bevestiging van haar eigen grote gelijk. Het betekende de eindoverwinning van de politieke doctrine van de liberale democratie en de economische ideologie die steunde op een minimale staat en de vrije markt. Dit zelfvertrouwen werd ook tot uitdrukking gebracht in het boek “The End of History and the Last Man” van de Amerikaanse filosoof Francis Fukuyama.

Als gevolg van deze gigantische shift in de machtsverhoudingen in de wereld keerden de staten van Oost-Europa zich af van Rusland en zochten zo snel als mogelijk militaire bescherming bij de NAVO en politiek lidmaatschap van de Europese Unie. Ze verkregen beide en de grenzen van de NAVO en de Europese unie, de twee belangrijkste westelijke instellingen, schoven op richting Moskou. Rusland, ontstaan na het uiteenvallen van de Sovjet-Unie, werd niet opgenomen in een nieuw politiek of economisch verband. De snelle opname van de Oost-Europese landen in de Europese Unie maakte een noodzakelijke verdieping van de Europese instellingen nagenoeg onmogelijk. Ze leidde ook tot grote migraties vanuit de nieuwe Europese lidstaten, en in het bijzonder in 2004 naar het Verenigd Koninkrijk, dat onder premier Tony Blair als eerste EU-lidstaat de deuren wagenwijd had opengezet voor de nieuwe migranten.

De laatste communistische grootmacht, China, werd in 2001 lid van de Wereldhandelsorganisatie. Opnieuw zag het Westen hierin de bevestiging van haar eigen groot gelijk. Ook China had de richting van de vrije markt ingeslagen. Dat een massaal protest in 1989 op autoritaire wijze was neergeslagen op het Tiananmenplein verontrustte niemand ten gronde. China zou onvermijdelijk democratiseren maar had even tijd nodig. Dat China de regels van de vrijhandel in praktijk aan haar laars lapte en geen rekening hield met patenten, ergerde het Westen maar leidde niet tot een fundamentele reactie. Dat buitenlandse bedrijven slechts onder zeer strikte voorwaarden enige toegang

kregen tot de Chinese markt en dat Chinese bedrijven zwaar door hun overheid werden gesubsidieerd, leidde evenmin tot een reactie. De intrede van China op de vrije markt leidde ondertussen tot de massale verschuiving van fabrieken uit Amerika en Europa naar China en tot het op de markt brengen van spotgoedkope producten op de westerse markt. Het jobverlies werd voelbaar in het Vrije Westen.

Het Westen beseftte stilaan dat China niet zou democratiseren en werd helemaal ongerust toen China zich niet langer beperkte tot het kopiëren van producten maar blijk gaf van een solide technologische voorsprong op het Westen, in het bijzonder met de 5G-technologie. Ondertussen startte China ook een expansieve internationale economische politiek door handelsroutes op te zetten waarin China de centrale as vormde en waardoor een de facto Chinese economische zone tot stand kwam waarin ook verschillende Europese landen opgenomen werden. Een liberaal dogma sneuvelde; vrijhandel leidde niet automatisch tot vrede. Volgens sommigen gaven de economische successen China net extra middelen om haar militaire macht verder te ontwikkelen en een agressievere geostrategische politiek te volgen. Onder het presidentschap van Donald Trump begon de USA een beleid om de Amerikaanse economie los te koppelen van de Chinese en zette tegelijk druk op diverse bondgenoten om dat beleid te volgen en zeker geen beroep te doen op de 5G technologie van het Chinese bedrijf Huawei. De USA gebruikten de economie om een geopolitiek doel te bereiken of gebruikten de geopolitiek om hun eigen industrie te beschermen.

Ongebreidelde handel in complexe financiële producten die gebaseerd waren op dubieuze woningkredieten leidde in 2006 tot een financiële crisis in de USA die Europa besmette en uitgroeide tot een globale economische crisis. Het werd duidelijk dat CEO's van financiële bedrijven hun eigen business helemaal niet zo goed begrepen als algemeen werd aangenomen. Staten zoals Ierland, Spanje, Portugal en Griekenland zagen zich verplicht om stevig te snijden in hun sociale structuren om de overheidsfinanciën weer enigszins op orde te krijgen. Overal schoten organisaties die het financieel kapitalisme wilden bestrijden als paddestoelen uit de grond. In New York werd het verzet gekanaliseerd door de organisatie "Occupy Wall Street". In Europa ontstonden een aantal nieuwe linkse partijen zoals Podemos in Spanje, Cinque Stelle in Italië en Syriza in Griekenland. In de verwarring kocht China zich in in Griekenland en verwierf op die manier een voet tussen de deur in de besluitvorming van de Europese Unie.

De nieuwe linkse golf werd nog versterkt door studies van economen zoals Thomas Piketty die aantoonde dat de gecumuleerde winsten die geoogst waren tijdens de "liberale jaren" massaal ten goede kwamen van de elite van de westerse landen. Bovendien was van een herverdeling van die winst of van een "trickle-down-effect" in de feiten geen sprake. In tegenstelling tot wat de

liberale mythologie verkondigde hield de onzichtbare hand zich niet bezig met de faire verspreiding van de nieuwe rijkdom.

Maar ook islamitische extremisten legden zich niet zomaar neer bij het meesterschap van het Westen. Op 11 september 2001 boorden moslim terroristen twee vliegtuigen in de Twin Towers in New York die vervolgens spectaculair ineens stortten. 2763 mensen kwamen daarbij om het leven. De aanslag werd uitgevoerd door de terreurorganisatie Al Qaida, waarvan de leider Osama Bin Laden, onderdak had gekregen in Afghanistan. Toen de Taliban, die in Afghanistan aan de macht waren, weigerden om hun steun aan Al Qaida in te trekken vielen de USA Afghanistan binnen. In 2003 vielen de Amerikanen ook nog Irak binnen op basis van valse voorwendsels en verdreven de dictator Saddam Hussein. Deze inval mogen we beschouwen als het hoogtepunt van het Amerikaans zelfvertrouwen, een geval van hybris gekruid met een overweldigend gebrek aan inzicht. Deze inval is bovendien een belangrijk kantelmoment waarop een groot deel van de Amerikaanse en Britse bevolking begreep dat ze door hun eigen regeringen grandioos waren voorgelogen om de oorlog te rechtvaardigen. Dit besef ligt mee aan de basis van het succes van latere complottheorieën.

De Amerikanen dachten in Irak zomaar een democratie in het Midden Oosten te kunnen creëren door een dictator te verwijderen en verkiezingen te organiseren. De Amerikaanse inval destabiliseerde de regio voor de volgende decennia en versterkte tegelijk de invloed van de Amerikaanse vijand in het gebied, Iran. In de door de Amerikanen veroorzaakte chaos stichtten soennitische extremisten een nieuw kalifaat met de naam Islamitische Staat (IS) dat ook rekruten aantrok uit Westerse staten. IS zou uiteindelijk verantwoordelijk worden voor terreuraanslagen in Parijs en in Brussel in 2015 en 2016. Deze aanslagen werden uitgevoerd door terroristen die opgroeiden in de voorsteden van Brussel en Parijs.

Het Westen herhaalde de fout die ze in Irak gemaakt had op spectaculaire wijze in Libië en elimineerde het regime van kolonel Kadaffi in 2011. In tegenstelling tot in Irak toonde het Westen in Libië zelfs geen ambitie om een democratie te creëren. Het is dan ook tot op de dag van vandaag een puinhoop waar diverse lokale troepenmachten, versterkt met buitenlandse, gefinancierd door Rusland, Turkije en Qatar, elkaar bevechten. Deze chaos bevindt zich zeer dicht bij Europa, namelijk aan de andere kant van de Middellandse Zee. De Libische chaos maakt trouwens deel uit van een nog groter rampgebied dat nagenoeg geheel Noord-Afrika bestrijkt.

In 2013 sloot de USA, onder leiding van president Barack Obama, samen met de Europese bondgenoten, een akkoord met Iran om de nucleaire activiteiten van dat land te beperken en controles daarop door de internationale gemeenschap toe te staan. In ruil werden diverse bestaande handelssancties verlicht. De opvolger

van Obama, president Trump, zag hoe Iran dank zij dit akkoord economisch opbloeiende en de extra inkomsten kon aanwenden om haar invloed in de regio assertiever te verdedigen en verder uit te breiden. De USA trokken zich terug uit de Obama-deal met Iran en dreigden ook met sancties tegen alle landen of bedrijven die handel bleven drijven met Iran. Zoals in het geval van China had vrijhandel niet geleid tot het afbrokkelen van een autocratisch regime maar wel tot het verschaffen van extra financiële middelen waardoor dat regime in staat was om een agressiever beleid te voeren.

De moord op de filmmaker Theo Van Gogh in Nederland in 2004, de ophef die ontstond na de publicatie van Mohammed-cartoons in Denemarken in 2005, de aanslag op het hoofdkantoor van Charlie Hebdo in Frankrijk waarbij onder meer 8 journalisten omkwamen, en de grote golf van islamitisch geïnspireerde terreuraanslagen in Parijs en Brussel in 2015 en 2016 zorgen voor een verdere toename van wantrouwen tegen de islam op zich, op een ogenblik dat het aantal moslims in Europa en Amerika toeneemt. In het bijzonder blijft het een terechte vraag of de islam inpasbaar is in een fundamenteel seculiere samenleving. Voor sommigen is het een uitgemaakte zaak dat dit niet het geval is en ze proberen de verdere landing van de islam in Europa een halt toe te roepen.

De oorlogen in Afghanistan, Irak, Syrië en Libië veroorzaakten een massale toevloed van immigranten in Europa waardoor een aantal kernprincipes van de Unie, mensenrechten inbegrepen, onder stevige druk kwamen te staan. In het Verenigd Koninkrijk kwam het tot een referendum over het al dan niet behouden van het lidmaatschap van de Europese Unie. De Brexiteers gebruikten de slogan “To take back control” om hun punt duidelijk te maken. De belangrijkste doelen die ze voorop stelden waren het aan banden leggen van de instroom van migranten, het heroveren van de soevereiniteit van het Britse Volk (waarvan het verlies vooral bleek uit de macht van het European Court of Justice als hoogste rechtscollege) en het kwijtspelen van de bijdrage die de Britten jaarlijks aan de Unie betaalden. De Britten kozen in een referendum om de unie te verlaten en zo gebeurde ook op 31 januari 2020.

Rusland, ontstaan na het uiteenvallen van de Sovjet-Unie, viel onder zijn eerste president Jeltsin ten prooi aan een kruising van anarcho-kapitalisme en kleptocratie. Deze ervaring leidde Jeltsins opvolger Putin tot de conclusie dat liberalisme niet geschikt was voor Rusland en Putin installeerde een autoritaire staat om de chaos onder controle te houden. Geschrokken van de combinatie van westerse daadkracht én incompetentie in Irak en Libië begon Putin zijn eigen buitenlands beleid vorm te geven. Toen de Syrische president Bashar al-Assad slaags raakte, eerst met democratisch gezinde opposanten en later met moslimfundamentalisten, gaven de Russen hun onvoorwaardelijke steun aan het Assad-regime terwijl het Westen zichzelf in de absolute marginaliteit liet manoeuvreren. De westerse diplomatieke onkunde leidde er zelfs toe dat het